

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenemati ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pesti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 18 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pesti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrtin stopne polt-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopis naj se izvoli frankirati. — Skopisati se ne smejo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištevno, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 24. nov.

Adresna debata v državnem zboru še vedno zanima časopise. Čudno je, ali pa prav naravno je, da opozicijski časniki niso povse zadovoljni z iztekom tega prvega posvetovanja. Čehi se v svojih listih več kot brezozirno izjavljajo proti Poljakom, proti Slovencem in deloma proti pravni stranki; nič jim nij prav. Neki katoliški listi so zopet hudi na svojega Hohenwarta in na klub desnega centra, ker nij nič govoril. Celo „Vaterland“ od nedelje je prišel k spoznanju, da Hohenwart nij prav storil, pravi, da bi bil to že precej povedal, a nij hotel, ker neče rad po dovršenem dejanju kritizirati. Dalje „Vaterland“ Hohenwarta s tem skuša iz neugodnega izvleči, da „nij on v klubu stavil tega predloga, nego nekdo drug, ter da niso vsi razlogi kakega sklepa v klubih taki, da bi se moglo govoriti o njih v javnih novinah. Mi torej mislimo, da nij dobro prehitrih sodeb izgovarjati.“

Ta zadnji stavek velja posebno Čehom. Ako „Politik“ in „Narodni Listy“ z vsem, kar se je v adresni debati govorilo, niso zadovoljni, ako oba lista, ki sta prej zaporedom spoznala za potrebno, glasno izjavljati, da se ona sama držita sicer narodnega programa a nemata nič zajednega s „pravno“ stranko, — (ako se ta dva lista zdaj hudujeta nad Razlagom, da je rekel, da se z načeli pravne stranke ne sklada, zdi se nam, da se v tem izrazuje samo slaba vest češka. Čehi čutijo, da nij prav, da se oni doma ku-

jajo; oni gotovo čutijo, da bi bilo na parlamentarnem bojišču za nje pravo polje, a ne morejo prav ven iz situacije, v katero so se — zagovorili. Iz te svoje pasivne situacije gledajo one, katerim je naloga, aktivno postopati, in ker je naravno, da želé tudi zasebe dobrega uspeha, jezi jih, da tega uspeha nij, ne da bi pomislili, da njih manjka, da z njihovo pomočjo in sodelavnostjo bi vse drugače bilo. Kot izraz te slabe vesti in te jeze menda moramo smatrati češke kritike.

„Morase pomisliti, da je položaj federalistov v državnem zboru izredno težaven“, pravi s pravico „Vaterland“. In to je res, še posebno težavno stanje imajo pak slovenski poslanci. K stranki, kjer imajo pravniarski Nemci večino, in ki take sklepe dela, kakoršnega je pri adresni debati zastopal „vodja“ Hohenwart, ne morejo lahko pristopiti: oni bi se v rajhsratu mogli samo k slovanski svobodomiselni stranki, kakor je češka, prisloniti. Naj torej Čehi sami pridejo, vodstvo prevzemo, in z dejanjem popravljajo ali boljše delajo, kar jim nij prav. Gotovo bodo tudi drugi naši, ko bodo menj osamljeni, nego so dozdej, bolj s pogumom in laglje svoje poslanske dolžnosti opravljali nego dozdej.

Niž nam zdaj ne pomaga med soboj same rekriminacije delati — med tem se pa germanizacija širi povsod, pri nas in pri drugih Slovanih. Boj za svojo slovansko narodnost imamo, bolj nego za državopravne forme, ki so le sredstvo do cilja. To razumevajo, kakor je videti, Moravani

bolje, nego drugi Čehi. Oni pridejo zdaj tudi v državni zbor, opoziciji pomagati po svoje, in to bode bolje, nego kritizirati, pa nič storiti.

Iz državnega zbora.

Dunaj, 21. nov. [Izv. dop.]

7. seja poslanske zbornice. Vsi ministri so navzočni. Predsednik dr. Rechbauer naznanja, da se cesarica zahvaljuje poslanski zbornici za izrečeno vernost o priložnosti godu cesarice. Oddanih je mnogo prošelj poslanski zbornici, med temi tudi prošnja občine sv. Peter na Dolenjskem, oddana od poslanca g. Pfeiferja. Prošnje se izročijo peticijskemu odboru.

Voli se finančni odbor 36 udov.

Potem utemeljuje Lienbacher svoj predlog, da se naj izvoli odbor, kateri ima preiskati uzroke gospodarske krize. Lienbacher je obširno in mirno govoril, a reči moramo, da baš tega nij povedal, kar smo pričakovali in menda z nami vred cela zbornica in galerija, da je namreč sedanja politična sistema kriva finančni krizi. Lienbacherjev govor je v juridičnem oziru dobro veden, a manjka mu ono višje politično stališče, s katerega bi se moral celi položaj soditi. Finančni minister je sicer tu pa tam nekaj zadet, a kakor je Lienbacher govoril, bi ravno tako lahko tiste reči bil povedal kak govornik iz levice. Govornik dokazuje, da je treba komisijonelno preiskati uzroke, kateri so zakrivali krize. On najde te uzroke

Listek.

Literarni listek.

„Občni zemljepis, spisal in založil prof. J. Jesenko.“

O jeziku.

(Konec.)

Jak Grimm, preslavni nemški jezikoslovec pravi (v knjigi „Über den ursprung der sprache“), da skrivnost in čuden je začetek govora, ter ga brez vspeha izkuša razjasniti na historični podlogi. In res, kako bi to vprašanje rešil na zgodovinski ali jezikoslovni podlogi, ker niti zgodovina niti jezikoslovje nikjer ne sporoča o začetku jezika, in prav naravno o njem tudi sporočati ne more niti to, niti ono.

„Otrok, pravi Grimm na nekem mestu svoje knjige, začne govoriti, ko začne misliti, in govor njegov se razvija, kakor se razvijajo misli njegove.“ — — — „Jezik je delo, katero človek redno razvija, pridobitek, kateri si je človek tu počasi, tam hitro pridobil; človek ima se zanj zahvaliti prostemu razvitku svojega mišljenja; jezik ravno je,

ki ljudi tu razločuje, tam pa edini. In zemljepiscu, pravi naš pisatelj „Občnega zemljepisa“, so zanimive in pomenljive razlike ljudi po jeziku ravno zato, ker se zlasti po njem določuje narodnost vsakega ljudstva.“

Na drugem mestu pravi Grimm, da je bilo več prvotnih parov ljudij ustvarjenih; tako izkuša lažje razjasniti postanek jezika, kajti prvotni pari so rodili otroke, ter z njimi govorili (Primr. Grimm: Über den ursprung der sprache 4. izdaja Berlin 1858 str. 12 in sl.; str. 30 in sl.; str. 34 in sl.; str. 54 in sl.). A zastonj se je trudil nemški učenjak, ki je skušal ustvariti več parov ljudi, a tega nij razjasnil, kako so se prvotni pari govoriti naučili. Kdor hoté ali nehoté prezira to vprašanje, skladal se bode z Grimmovim priličnim stavkom, kakor so se stari Grki skladali s podobo Minerve, ki je oborožena in dovršena prišla iz Zevzove glave.

Vse drugače govori o začetku jezika Ernest Renan. Marsikateri čitatelj teh vrstic pokrižal se bode pred imenom tega slavnega francoskega učenjaka, ki mu je le znan po ostudnih psovalkah oskosrčnih verskih listov — protestantovskih, kakor tudi

katoliških. Ernest Renan namreč nij le bistroumen razjasnevalec in natančen — vestni pisatelj zgodovine krščanstva prvega stoletja, ampak še bistroumniši jezikoslovec in prej ko ne najnatančniši sedanji poznatelj semitskih jezikov.

Ernest Renan (De l' origine du langage, quatrième édition, Paris 1864, str. 14, 89 in sl.) pravi: „Vsaka jezikova rodovina ima svoj določen pot; a te ne določuje kak zakon sam na sebi, ki bi veljal za vse jezike, ampak določuje jo sila, ki izvira iz nje nebitvene narave in iz njenega duha.“ „Če jezik nij niti od zunaj človeku podarjen, niti polagoma in mehanično iznajden, prisiljeni smo reči, da izvira iz človeških lastnij, ki same od sebe in skupno (v njem) vdružujejo. Naravna (prirojena) je človeku potreba, očitno kazati svoje misli, in občutke: vse, kar on misli, vnanje ali znotranje izrazi.“ — „Sanjari pa, kateri misli, da je katerikrat človek živel, ki ne bi bil govoril in da bi po tej dobi bila sledila doba, v katerej bi si bil človek jezik pridobil. Človek govori po naravnem zakonu (začetkom), kakor tudi misli po naravnem zakonu in nespametno jo zaznamovati kakov do-

v sedaj veljavni akcijski postavi in v ravnanji vladnih komisarjev, ki niso bili vestni pri nadzorništvu društev. Vladi očita, da je preveč delniških društev koncesijonirala. Kdor je za državno posojilo, mora biti tudi za predlog, da se preiskujejo vzroki krize. Denarja ne manjka v Avstriji, samo skrnil se je, ker ni več upanja zaradi mnogih prevar.

Dr. Dinstl nasvetuje, da se predlog v pretres da gospodarskemu odboru 36 udov, kateri se peča s finančnim predlogom.

Lienbacher zahteva poseben odbor 12 udov, ker bi morebiti nekaterim udom gospodarskega odbora težko bilo voditi o tej stvari, v kateri so sami zapopadeni. — Tu moram omeniti, da v tem odboru med 36 udi je 10 upravnih odbornikov raznih akcijskih društev. Za to se je desna branila, da bi se Lienbacherjev predlog temu odboru izročil in ko se je vendar to zgodilo po večini glasov, nastal je na desni velik hrup in klici: „Deset upravnih odbornikov.“ (Zehn Verwaltungsräthe).“

Dr. Rechbauer je pri tej priložnosti pokazal, da opravičnega reda še nema v glavi. Dal je glasovati o Lienbacherjevem predlogu v dveh oddelkih, v meritoričnem in formelnem, katera ločitev ne gre pri prvem branji. V meritoričnem oziru je bil predlog enoglasno sprejet, v formalnem oziru pa z veliko večino izročen gospodarskemu odseku. Za poseben odsek so glasovali Poljaci, Slovenci, Rusini (!) in pravna stranka. Rusini so denes prvič proti levici, z opozicijo glasovali. Tacco iz Goriškega je tudi glasoval za poseben odsek, Winkler pa navadno s Coroninijem za levico glasuje.

Legitimacijski odsek je poročal o nekaterih volitvah, ki so se po odsekovem predlogu verifikovale.

Minister Lasser odgovarja na interpelacijo zaradi prestavljenja hrvatskega polka v Gradec, kjer je ta polk kolero zatročal. Odgovor je skušal opravičiti to ravnanje vojnega ministerstva, pa se mu nij posrečilo.

Končno se berete dve interpelaciji do vlade, ena galiških poslancev, ali ne bi vlada opustila, nazaj terjati one svote, katere so gališkim posestnikom bile posojene

iz gališkega posojila o času hude stiske l. 1867. Druga interpelacija vpraša vlado za stran reguliranja gruntne davka.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. novembra.

Državni zbor bode menda denes sklenen. — Potem se snide zopet 20. januarja 1874. Da se precej po novem letu, ko bodo deželni zbori končani, še ne zbere, kriva je razlika v katoliškem in pravoslavnem kolektarju. Rusini in drugi pravoslavci imajo namreč, kakor znano, 12 dni kasneje božične praznike, nego mi. Iz tega obzira se drž. zbor začne stoprv 20. sept. — Moravsko-češki poslanci so pisali predsedništvu, da potlej tudi oni pridejo v državni zbor.

Volitev dalmatinskega narodnega poslanca Klaiča je bila v verifikacijskem odboru zavržena.

Na **Moravskem** so bile 22. nov. volitve v deželni zbor v čeških okrajih. Čehi so zopet tri sedeže na Nemce izgubili. To je slabo znamenje za politiko neudeleževanja posvetovanj pri deželnem in državnem zboru.

V **ogerskem** zboru je nasvet, naj se 25letnica cesarjevega vladanja praznuje, hud vihar naredil. Skrajna levica je bila proti temu. Debata je trajala dve uri, skoro vsi udje skrajne levice so govorili proti. Miletič je govoril za predlog zavoljo tega, ker je cesar pred 25 leti obljubil samostalnost in osvobodjenje srbskega naroda. Predlog je bil potem sprejet z 213 proti 22 glasom.

Vnanje države.

Ruski listi poročajo, da je general Kauffman s kivanskim kanom preliminarno konvencijo sklenil. Spomladi se bo naredila nova ekspedicija v srednjo Azijo, da se podvržejo turkomanske stepe, in da se pred vsem vzame bogato mesto Merv, ki je bilo nekdanj korasanska stolica, in ki je na perzijski meji. Šah je carju ponudil svojo pomoč, katero je petrogradski kabinet gotovo rad sprejel.

Špansko ministerstvo se je te dni posvetovalo o severno-ameriški zadevi. Kabinetovi člani so v tej zadevi različnega mnenja. — Republikanski general Loma je Karliste pri Tolozi napadel. Karlisti so imeli dvajset mrtvecev, osemdeset ranjencev in so vse orožje in veliko voz na bojišči pustili. Komandant Marso je pri Sabinalu celo

bando poglavarja Rica vjel, — blizu 300 mož. Dve zastavi, ki jih je banditom vzel, je izročil prezidentu eksekutivne oblasti. Pri Estelli, kar je glavna reč, ste še obe stranki v prejšnjih pozicijah. Moriones se pripravlja na odločilen boj. Več ko 600 Karlistov je na Francosko ušlo. Kartagena se je začela menda ravnokar bombardirati.

Dopisi.

Iz Budim-Pešte 21. nov. [Izv.

dop.] Financijalna mizerija, in spet financijalna mizerija, to je predmet razpravljanja vseh naših političnih krogov, in predmet razgovarjanja našega občinstva. Denar in spet denar je predmet našega iskanja in naših želj. Bismark je rekel, on vzame denar kjer ga najde, tudi mi bi ga vzeli, pa mi ga nikjer ne najdemo. Naš financminister je poslal svoje uradnike na vse evropske denarne trge, da bi našli kje denarja, pa kjer godi so na blagajnice potrkali, nikjer se jim nijso odprle. Deak in Ghyczy, obadva sta javno izpovedala, da je naše financijelno stanje za zdvojiti. Opozicijski listi dolže realno unijo z Avstrijo, iz narodno-gospodarsko zvezo z financijalno-gnjilim Dunajem za krivca naših denarnih nadlog, ter kriče po financijalni emancipaciji od Avstrije in po osnovanji samostalne ogerske narodne banke. Simonij je stavil v saboru predlog: naj se neodvlačno osnuje rečena banka. Pri glasovanju je pa ta njegov predlog z večino 41 glasov zavržen bil. To glasovanje smatra se kot zaupnica, katero je sabor vladi izrekel, kajti ona je bila proti Simonijevemu predlogu. Govorica o ministerskej krizi, o katerej se je že več dni govorilo, je po tem glasovanju odstranjena. — Szlavy je naravnost rekel, da so našemu vsakoletnemu deficitu krive rodbinske železnice, za katere mora državna blagajna vsako leto 12 milijonov v ime zagotovljenja obrestij plačati, in pa honvedi, ki na leto po 20 milijonov zastonj požrejo. Čuje se sicer, da se je Kerkapolyju posrečilo 153 milijonov na posodo dobiti. To posojilo bo našo državno blagajno komaj za kakega pol leta zakladilo, potem se pa začne mizerija na novo. Še

ločen začetek jezika in mišljenja. Kdo bi bil tako drzen in bi trdil, da so človeške moči prostovoljne iznajdbe človeka. Kakor je nemogoče, katero koli človeško moč iznajti, enako nemogoče bilo je jezik iznajti. Jezik je le izrazilna podoba in vnanja obleka misli: jezik in misel sta morala sovrstnika biti.“

„Vendar je od ene strani jezik učinek človeka in njegovih naravnih moči; na drugi strani pa, nadaljuje Renan, nema jezik v sebi nič več izmišljenega, nič več umeteljno sestavljenega, kakor duh človeški. Vse je učinek notranjih moči človeške nature.“ —

„Vsaka rodovina jezikova rodila se je iz genija vsakega plemena — in sicer brez napanjanja in brez tavanja. Pamet, ki premišlja in sestavlja razne misli, udeleževala se je pri porodu jezika skoro ravno tako malo, kakor pri njegovih premenjavah. Pri razvijanju jezikov se nikakor ne more priznati kakovo umeteljno ali vedom izpeljano premembo. Za njihov razvitek ne skrbe niti sklepajoči niti posvetovalni zbori; oni se ne popravljajo, kakor kako napačno ustvarjeno stvar. Narod je pravi jezikov umetnik ali

jezikov stvarnik, ker v največji meri zastopa prirojene (proste) moči človeštva. Posamezniki, naj bode še večji njih genij, tega nikdar storiti ne morejo.“ Tako E. Renan. Nehoté se tu spominjamo onih pomot, katere jezikoslovci in drugi učitelji tako pogostem slovenski mladini prodajajo za največjo svojo modrost. Učitelj nemškega jezika povzdiguje Lutra ter ga stavi mladini, kakor stvarnika novonemškega — olikanega ali literarnega jezika. Drugi preradi enak čudež pripisujejo Florentincu Dante-ju, kije Lahom ustvaril lepoglasni njih jezik. Še več enakih izgledov tu naštevati bilo bi odveč; odveč tudi izpodkopavati omenjena čudeža. Renanove dosledno izpeljane besede so jima popolnem nasprotne; omenjene izgleda pa tudi pričata, kako abotno se večkrat kujejo čudeži, kjer jih nikakor treba nij, kajti tu nas uže natančna historična preiskava pelje na pravi pot.

Pred sinočnem razgovarjali smo se v veseli družbi spretnih filologov (katerih vednost pa ne presega oskega kroga latinških in grških pisateljev, ter se nikakor ne briga za sedanji napredek občnega jeziko-

slovja) in drugih zvedenih ali vsaj primerno izobraženih prijateljev o jeziku. Ta razgovor napeljal me je tudi „Sl. Narodu“ sestaviti denašnji sestavek. Če kateremu mojih nasprotnikov pride ta v roke, prime naj za pero ter naj me skuša enako živahno pobijati, kakor pri buči, polni dobrega vinca.

Čem bolj razvit je jezik, tem bolj razvito je mišljenje, čembolj bistven, jedernat je jezik, tem bolj jedernato je tudi mišljenje. Nasprotno le deloma velja. Kajti le na vnanje razvit ali pa zelo zvit jezik ne pospešuje mišljenja, jedernato mišljenje bolj zadržuje kakor pospešuje. V obče izkustvo udi, da kdor mnogo jezikov gladko govori, le redkokrat globoko in jedernato misli. Grški in latinski jezik, občna izobraženost grškega in rimskega naroda! Učenjaki in modrijani drugače mislijo in govore, kakor neizobraženo ljudstvo in to ravno tako v Indiji, kakor na Francoskem, v starem Egiptu kakor v starem Rimu. Kako napačno je misliti, da so navdušene govore Cicerorove razumeli vsi Rimljani tedajnega časa. — Pa dosta o tem, da si bi se o vsakem stavku dala napisati polna stran.

eno ali k večjemu dve leti in mi smo bankrot. Ženijalnih idej manjka. Naši financerji si pač ne vedo drugače pomagati, nego s posojili, ta pa — mesto, da bi finančno krizo odstranjevala — jo le še hujšo delajo.

Sicer pa še zmerom visoko-magjarski živimo. Kdor nij „tönzsökös magyarembert“ t. j. kdor ne zna magjarsčino, ta ne dobi pri nas državne službe, naj bo sicer še toliki strokovnjak. In to je mnogo na tem krivo, da po naših uradih sami magjarski glupaki sede.

Nagodba s Hrvati je bila brez najmanjše debate sprejeta. Samo poročevalec Kalmán Széll parafriziral jo je nekoliko. Ta brezdebatna sprejetej je naj bolji dokaz, kako nagodba našim, ne pa hrvatskim koristim gaja. Sinoč je prišel ban Mažuranić sem, kakor se čuje, na več dnij.

Iz Belgrada 20. nov. [Izv. dop.] Pred koncem tega meseca se snide naša narodna skupščina v Kragujevcu. Finančni minister je šel že tje, da z odborom, kateri je bil v zadnjem zasedanju narodne skupščine sestavljen, pred zborovanjem še enkrat pretrese predloge in osnove zakonov, ki se bodo narodni skupščini predložili. — Največ bode imela bodoča skupščina opraviti s sklepanjem zakonov, ki se tičejo materialnega in gospodarskega napredka naše države. Posvetovalo in sklepalo se bode namreč: o ustanovitvi „narodne banke“, o ustanovitvi „borze“, o ustanovitvi „založnic“, o unapredjenju „industrijskih podjetij“, predlog o „akcijskih društvih“ itd. — Kakor vidite pomaga si Srbija tudi v teh stvareh, za večji razvoj narodov prepotrebnih, polagoma iz nekulturnega stanja, v kakoršno je mnogo letno turško gospodarstvo bilo Srbe vrglo, ko je zadušilo nekdanjo cvetočo slovansko kulturo v našem jugu. — Ako mi bode dopuščal čas, poročal vam bodem tudi važnejše stvari iz obravnavanja srbske skupščine.

Domače stvari.

— (Volitev v Idriji) bo 28. ne 27. kakor smo v zadnjič pisali.

— (2. decembra) bode po vseh kranjskih šolah praznik.

Ali so pregibalni, nepregibalni, samosložni (profesor Jesenko te v oklepah zaznamuje tudi z besedo „korenske“) in pripenjalni jeziki res le različne stopinje neenako razvitega prajezika, kdo bi to trdil po dosedanjih preiskavanjih. To bi morali zanikati, če pomislimo, da so možjani, začetek in prvi vir vsakega jezika, pri raznih narodih in plemenih različno razviti. Učeni fiziolog Theodor Meynert (Der Bau der Grosshirnrinde — v Vierteljahrszeitschrift für Psychiatrie II.) je dokazal, da je tako zvana silvijska globina pravi izvir jezika. Ta globina pa je pri raznih plemenih tudi zelo različna. Zato se jeziki med soboj ločijo po duhu in gramatiki. Vnanji organi jezika — gerlo i. t. d. določijo le izgovarjanje njega. Iskalci vsemu človeškemu rodu skupnega prajezika so že večkrat nasvetovali, dva rojena otroka popolnem odločiti od človeške družbe, tako da bi nikdar ne slišala ljudi govoriti. Taka dva otroka, so mislili oni iskalci, bodeta govorila prajezik, ki je bil nekdanj prvemu ljudem lasten. Ne hote se čitatelj spominja na Herodota, ki v drugih svojih bukvah (pogl. II.) poroča o enakem poskusu egiptovskega

— (Okrajni šolski svet za ljubljansko okolico) je sprejel in deželni šolski svet je potrdil predlog, po katerem bodo učitelji imeli sledeče plače: Učitelji v št. Petru v Ljubljani in št. Vidu na Studencu, pri Mariji v Polji, in Šmarji po 600 gld. nadučitelj na Vrhniki 650 gld., učitelji v Dobrovi, Ježici, Sostrem, Šmartnu v Brezovici, Sori, Preski, št. Jurji, Borovnici, Preserji, Horjulu in Polhovem gradu po 500 gld., učitelj v Črnovčem, Škocijanu, po 450 gld., na Kopanji in pri sv. Jakopu na Savi 400 gld.

— (G. A. Klodič) je imenovan za deželnega nadzornika ljudskih šol in učiteljskiš za Trst, tržaško okolico in Istro — s sedežem v Trstu.

— (G. Berbuč), goriški Slovenec je prišel na našo realko za učitelja namestu g. Lavtarja, ki je imenovan za profesorja na goriškem učiteljskiš.

— (V Ptuj) so bile 19. in 20. t. m. volitve v občinski zbor. Volitve se je še prilično mnogo volilcev udeležilo.

— (Nemala nevarnost) žuga dolenski Kranjski, posebno metliškem okraju to, da — kakor iz prav zanesljivega vira vemo — c. kr. gosposka premalo pazi na meje in kontrebantarje, kateri na okuženem Hrvatskem kupujejo voli in jih skozi gozde in po stranskih potih priganjajo na Kranjsko, kjer jih na semnjih prodajajo kot domačo živino. Tako se prav lahko živinska kuga zopet zatrosi.

— (Učenost naših poštarjev). Piše se nam: Kakšni uradniki so v zdajšnjih časih na poštah, kaže sledeče: Dano je bilo pismo z jasnim slovenskim napisom „Bohinjska Bistrica na Gorenjskem“, v št. Petru na Kranjskem 31. avgusta na pošto; došlo je — nazaj v št. Peter 1. oktobra vse polno magjarskih poštinih kolekov. Ali nij to škandal!

— (Požar). V Vagendorfu je 19. nov. pogorelo dva in dvajset poslopj z vsem, kar je bilo notri. Škoda znaša 100.000 goldinarjev. Zavarovanih je bilo malo. Govori se, da je nekdo nalašč zažgal.

— (Kurji tatovi). V dobro zagrajenem dvorišču Kanovem v Koroškem predmest-

ju v Mariboru se je v petek po noči ukradlo deset kokošij. Po tleh je bilo vse krvavo, za to se misli, da jih je zločinec na mestu poklal.

— (Slovensko gledališče) je bilo 23. nov. dobro obiskano. Nestrojevo poslovenjeno burko „Einen jux will er sich machen“ so igrali slovenski igralci prav dobro, posebno gg. Kajzelj, Šušteršič, Kocelj in Schmid. Izvrstni ste bili tudi gospodičini Jamnikova in Podkrajškova.

— („Sokolski večer“) v soboto je bil zbral precej obilno število Sokolov in drugega narodnega občinstva v čitalniški restavraciji. Pevski in muzikalni del programa je bil s pohvalo sprejet. Gospod Juvančič je govoril nekaj prav pametnih besedij o življenju „Sokola“; želimo, da bi se spopolnilo. Šaljivo berilo g. Nolijs, se je nam tu in tam nekoliko predebalo zdelo, — a sicer de gustibus. Kaj je dovtip, o tem niso vsi ljudje enih misli.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalesscière du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni, katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: boleznj v želodeci, v živeih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, secalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenju, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.

28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalesscière. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaju čudeže storilo, zaradi česar te zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalesscière me je od nevarnega katarja na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšje priporočiti.

Florijan Köller,

c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

kralja Psametiha. Vendar je popolnem napačno misliti, da je njuni govor iskani prajezik, kajti otroka imata vse jezikove organe tako razvite, prav za prav prirojene, kakor starši. Njuni jezik bo gotovo silno priprost, a različen od drugače ustvarjenega pračloveka, ki je pred tisuč leti prebival po zemeljskih jamah in špiljah ter neprestano občeval z živali. Priprosti jezik teh otrok bi se ne razvijal po naravnem potu, ampak po naravnem. Vsak jezik se redno razvija v sredi človeške družbe. Preimenitni učitelj narodno-gospodarstva, severoamerikanec H. C. Carey (izg. Keri) pravi: „besedi družba in jezik imate med soboj različen in določen pomen, a nikakor si ne moremo misliti da bi ena mogla biti brez druge.“ Enako je sodil A. Smith (The theory of moral sentiment — — — to which is added: a dissertation of the origin of languages, prim. zv. II. 283 ic sl.; Edinburgs 1808) Gramatika vsakega jezika se ravna po osrednjem jezikovnem organu po možganih, kakor se te samovoljno ne preminjajo, tako se gramatika pri vsakem jeziku ohrani tisočletja in tisočletja. Z ozirom na to je kitaj-

ščina ostala kitajščina brez spreganja in sklanjanja itd. Semitski jeziki, pravi Renan, niso mogli dobiti oblik raznih časov in načinov, govoru še bolj potrebnih. Tem manjka redno pisanih samoglasnikov, a niso si jih prisvojili, če so prav mnoga stoletja neprestano občevali z narodi, ki imajo najbolj razvito, najbolj bogato azbuko.

Rekel bi po vsem tem, da pregibalni jeziki ne izvirajo iz korenskih in da sploh našete tri vrste jezikov niso nikdar postale iz ednega vsem ljudem skupnega prajezika. Pa dosta o tem, ker profesor Jesenko naravnost nikjer ne govori o postanku prvotnega govora.

Kakor smo začetkom rekli, dolžnost vsakega slovenskega rodoljuba, napredalnega in starokopitnega, pobožnega in „brezverskega“ je, podpirati domače slovstvo, zato še enkrat opozorujemo čitatelje „Slovenskega Naroda“ na izvrstno knjigo — Jesenko: „Občni Zemljepis“, ki se dobi pri bukvarjih in pri pisatelji, profesorji v Trstu.

